

ҚЫРМЫСҚАЛЫ РАЙОНЫ
КАРМАСКАЛИНСКИЙ РАЙОН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҚЫРМЫСҚАЛЫ АУТОНОМИЯЛЫқ АКАДЕМИЯСЫ

Юртов Аксентий Филиппович
(1854—1916) —
составитель первого мордовского букваря

Э э

Э П Ш А Н Д О

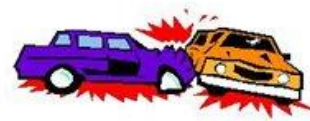
Э З Е М

Монь чачтымим эрзянь ава,
Эрзянь масторсо касынь,
Эрзякс кортамо баславазь
Весе шингем, весе чим.

С. Полякина.

Э Р З Я Т

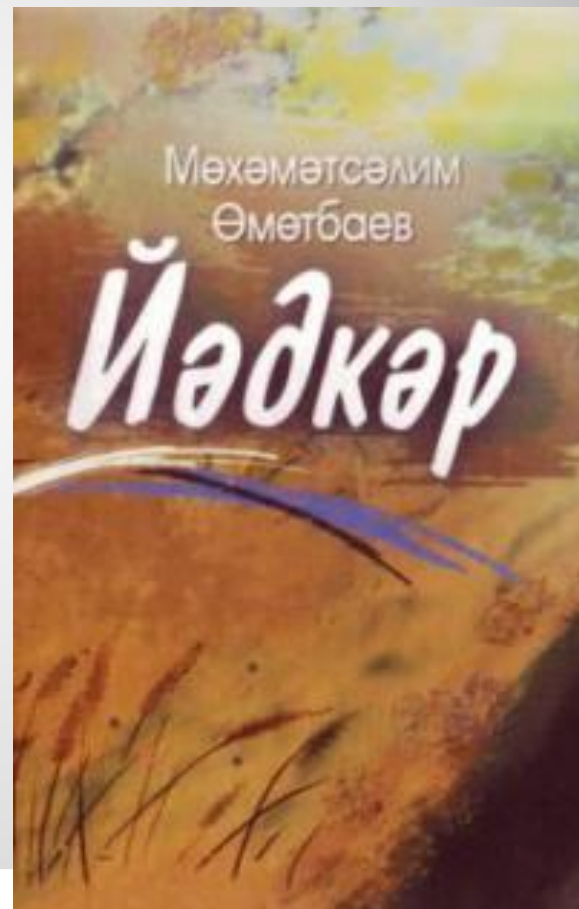
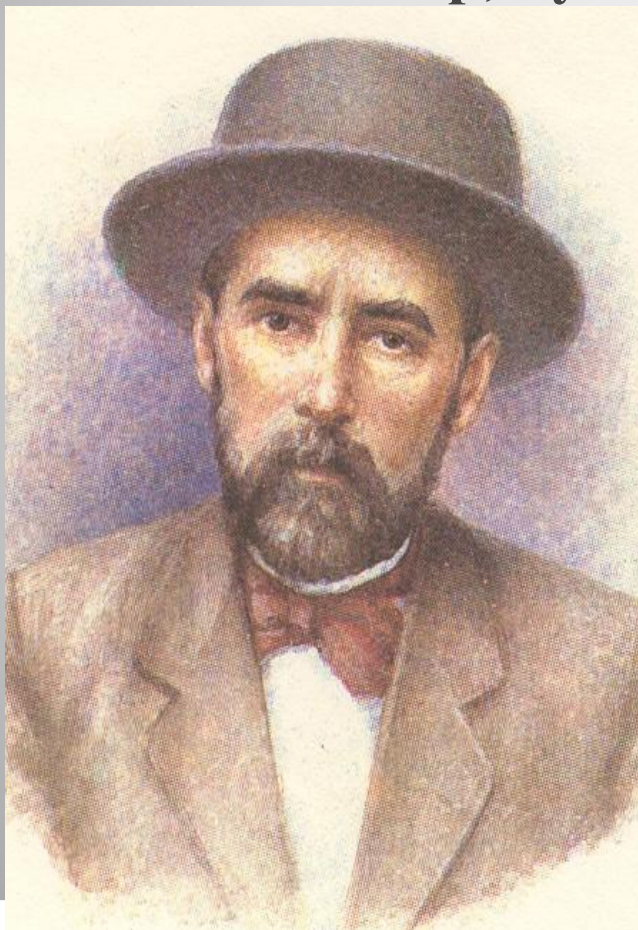
Э Р Т Е В Е М А

Э Й К А К Ш Т

Мөхәмәтсәлим Өмөтбаев
(1841-1907)

шағир, публицист һәм тәржемәсе

**Ғайса Батыргәрәй улы Хөсәйенов
(10.04.1928)**

**филология фәндәре докторы, профессор, Башкорт Фәндәр
академияһы академигы, ғалим һәм язуысы**

Китаптары

- " Батырзар
киссаһы"
- "Сәйәхәт дәфтәре"
- "Мөхәмәтсәлим
Өмөтбаев"
- "Канлы илле
биш", " Тормош"

Әсәрзәре

- Тормош
- Рудасы Исмәғил
Тасим улы
- "Канлы илле биш"

Роберт Нурмөхәмәт улы Байымов
(10.01.1937-30.04.2010)

языусы, филология фәндәре докторы

- Тыуған ере- Үтәгән ауылы
- 1954 й.- ул Иске Кыйышкы, Биштәкә ауылдарында балалар укыта, унан әрме хезмәтенә алына.
- 1959—1964 йй-БДУ филология факультеты укый. Университетты «кызыл» дипломға тамамлай һәм Мәскәү дәүләт университетына аспирантураға ебәрелә.
- 1968 й.- БДУ-ла эшләй башлай.
- 1983 й. Мәскәү университетында докторлык диссертацияһын да уңышлы яклай. Иүңғы йылдарза ул Башкорт дәүләт университетында башкорт эзәбиәте кафедраһы мөдире булып эшлә...

- Повестары: «Һуңлап килгән моң», «Һалдат булып кайтырбыз» исемле.
- Китаптары: Роберт Байымов «Өлгөргәнлеккә азым», «Ижади бизәктәр». «Эзләнеүзәргә сик юк», «Жанр язмышы», «Башкорт тарихи-революцион романы», «Сарсау», «Бикле хазина»
- Наградалары: 1997 йылда басылып сыккан "Сыбар шоңкар" китабы өсөн С. Юлпев исемендәге дәүләт премияһына лайык булды.
- СССР-зың юғары белем биреү мәғарифы отличнигы", БАССР-зың атказанған фән эшмәкәре", Рәсәй Федерацияһының атказанған фән эшмәкәре" тигән юғары наградаларға лайык булды.

Фәрит Иҗәнғолов

1928—1983

Салауат Юлаев исемендәге премияһы лауреаты.

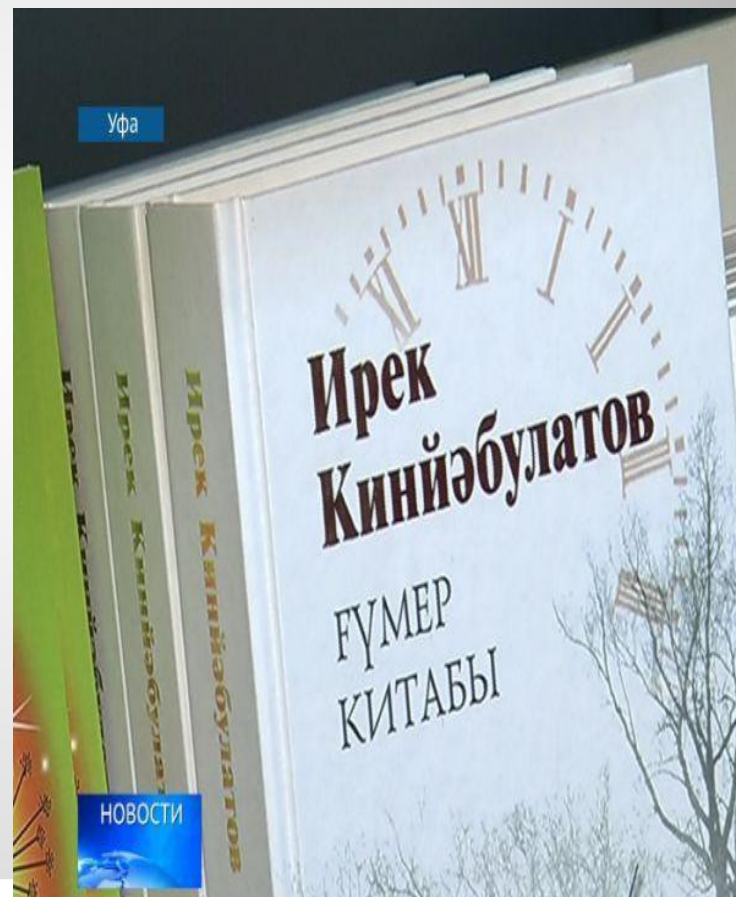
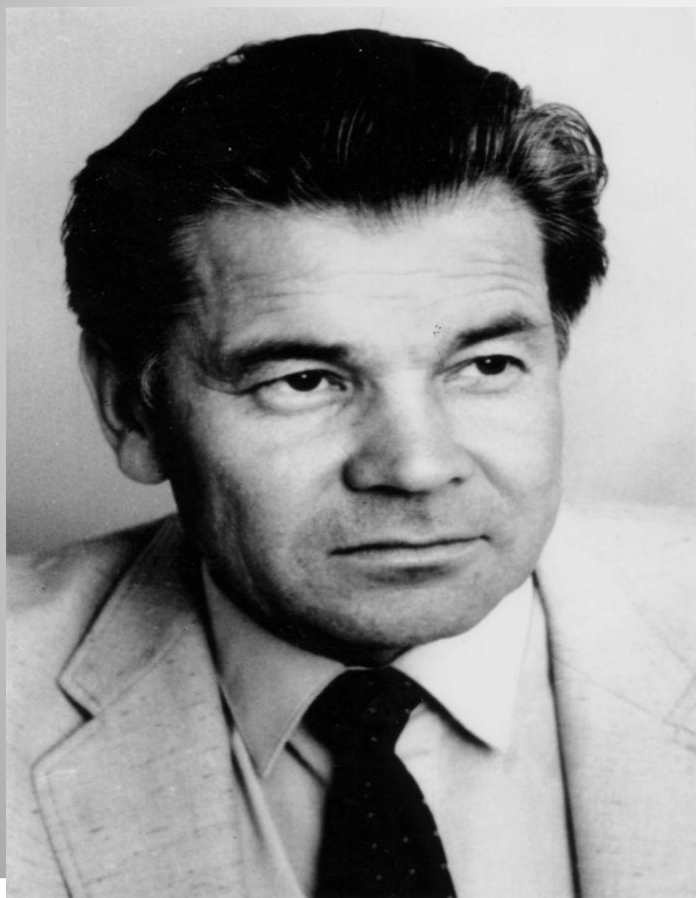

1928 йылдың 6 мартында Башкортостандың Кырмыскалы районы Карлыманбашы ауылында тыуған. Бала сағы Үтәймулла ауылында уза.

1935 — 1945 йылдарза ул урта мәктәптә укый. 1945 — 1949 йылдарза Башкорт дәүләт педагогия институтында белем ала.

- 1949 — 1951 йй Бишаруыл-Уңғар урта мәктәбендә укытыусыһы, завуч булып эшлэй.
- 1951 йй. Башкортостан китап нәшриәтенә күсерелә, редактор сифатында эшлэй.
- 1957 йй. “Ағизел” журналының баш редакторы
- Тәүге хикәйәһе “Котлоәхмәт карт”
- “Тәүге һынау”, “Баҫкыс”, “Хәмит күпере”, “Быйыл йәй” һәм башка хикәйә һәм повестары.
- “Аккошом минең”, “Алтынбикә”, “Фәниә” повестарын яззы.
- 60-сы йй. “Арыш башағы”, “Ир-егеткәй менән ат башы”, “Һәйкәлдәр тереләр өсөн” (“Артылыш”) кеүек романдары барлыкка килде.

ИРЕК КИНЙӘБУЛАТОВ

Һулар һауа, эсәр һыу һымак

Һулар һауа, эсәр һыу
һымак

Әйтеп, һөйләп бөтөрлөк
тә түгел,

Утлы уйзар тулған
башыма:

Эй, кәзерле журнал, һин
бит безгә

Аңлатып та булмаҫ
машина.

Унда – меңйыллыктар
хазинаһы,

Меңйыллыктар аңы
өйөлгән;

Күпме быуат халык
кисергәне –

Күпме янып, күпме
көйөлгән.

Тимерғәле Килмөхәмәтов

Рәшит Зияфетдин улы Низамов 1935

- 15.11.1935 й.- Бишауыл-Уңгар ауылында колхозсы ғаиләһендә тыуған.
- Тәүзә ул үззәрененң ауылы мәктәбендә укый. 1953 й. Өфөләге 9-сы һан-лы интернат мәктәбен тамамлай.
- 1953 -1958 йй БДУ-ла тарих-филология факультетында укый.
- 1958й- “Ленинсы” гәзитендә эшкә калдырыла.
- 1967 - 1978 йй- “Башкортостан пионеры” гәзитендә фән, техника һәм спорт бүлегә мөдире
- 1978 й. “Совет Башкортостаны” гәзитендә тәржемә бүлегә мөдире булып эшләй.
- “Агитатор блокноты” журналында тәржемәсе ва-зифаһын башкара.

Барый Ноғоманов

Дилә Булгакова

Министерство культуры Республики Башкортостан
Союз писателей Республики Башкортостан
Дворец культуры «Нефтяник»

3
ноября

18.00

Дилә Булгакова
творческий вечер
“Давылар йөгәнләдем!”

Принимают участие: народные артисты РБ -
Айдар Галимов, Рашида Туйсина, Идрис Газиев,
Альфия Юльчурина, Азамат Тимиров, Артур Туктагулов,
Гульчачак Шарипова, Ямил Абдулманов
и Наиль Шаймарданов, Юлай Узянбаев, Радик Динахметов,
Рафис Хуснутдинов (Италия), Гузель Диникеева,
артисты УГП «Нур», Туймазинского ГДТ и другие...

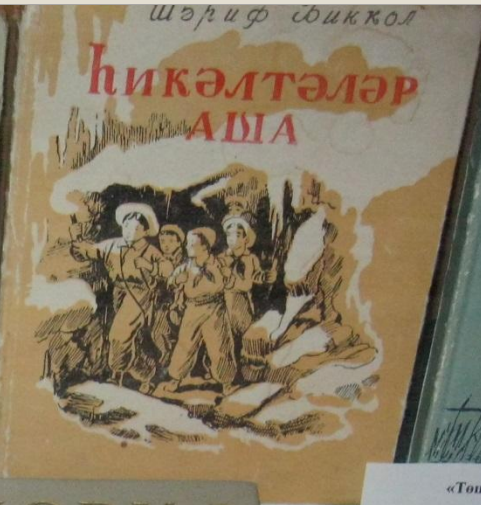
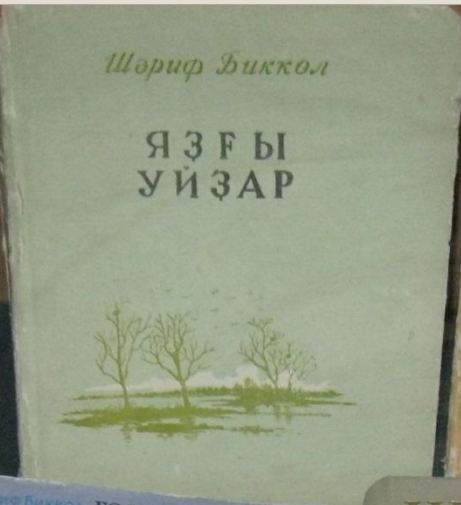
Справки по тел.: 273 72 62 Касса: 273 78 89

Шәриф Биккол (1924-1995)

- Ғ. Сәләм исемендәге комсомол премияһы лауреаты
- 1950 йылдан Языусылар союзы ағзаһы ине.

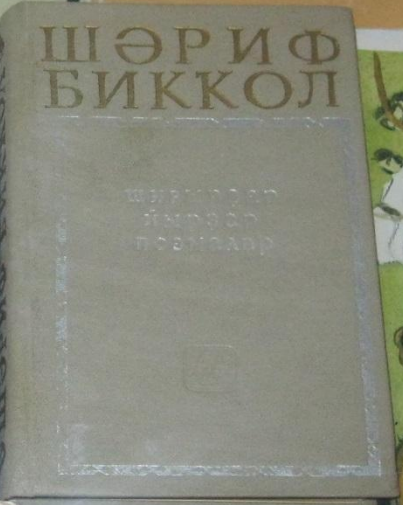
«Жүрегімнің жарығы»
Алматы, 1983 й.

«Инеш»
Өфе, 1969.

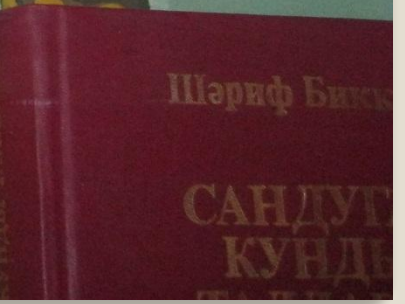
«Айрат айға оса»
Өфе, 1960.

«Гостья из города»
М, 1967.

«Төшөрәм истәремә»
Өфе, 1959.

«Хикәт»
Ө

Шәриф Биккол

САНДУК
КҮНД

Тормош юлы һәм ижады

- 28.05.1924- Карлыман ауылында тыуа.
- 1937-1940йй. Дәүләкән педучилищесына укый.
- Артабан ете йыллык мәктәптә укытыусы, совхозда политик бүлек начальнигы урынбаҗары булып эшләй.
- 1942 й. Бөйөк Ватан һуғышында катнаша.
- Яуза күрһәткән батырлыктары өсөн I дәрәжә Ватан һуғышы, Кызыл Йондоз ордендары, мизал-дарменән бүләкләнә.
- 1945-1949 йй БДПИ укый.
- 1949 йылдан Өфө театр техникумында укытыусы, укытыу эштәре мөдире була.

- 1952 йылда “Пионер” журналының мөхәррире итеп тәғәйенләнгән.
- 1962 йылда ул Башкортостан Языусылар союзы идараһының яуаплы сәркәтибе итеп һайлана, һуңынан йәнә “Пионер” журналына эшкә кайта.
- ИЖАДЫ:
- 1947 й.-“Ынтылыу” тигән тәүге шиғырҙар йыйынтығы баһылып сыға.
- “Замандашым” тигән икенсе китабы уға шағир буларак зур танылыу килтерә.
- Шәриф Биккол — утызлап китаптың авторы. “Әле йәшәйбез икән” романы Ватан һуғышы вакифаларын һүрәтләй.

- Шәриф Бикколдоң бик күп шиғырларына йырзар ижад ителде.
- 1969 йылда Шәриф Биккол республиканың Ғ. Сәләм исемендәге комсомол премияһына лайык була.
- 1950 йылдан Языусылар союзы ағзаһы ине.

- А. С. Пушкина, Н. А. Некрасова, С. Михалкова, А. Макаренко, С. Бабаевского, Шандора Надя, А. Сафронова, Токтогул а, Софрона Данилова әсәрзәрен башкорт теленә тәржемә итә

Фронт блокнотынан

Мин ризамын

Яу кырында эгэр кыйыулыктан
Кеүэтлерэк күрһәм үлемде,
Мин ризамын:
хәрәм булһын миңә
«улым» тигән һүзе Илемдең

Яу кырында эгэр боza калһам
ата-бабаларзың йолаһын,
Мин ризамын:
Әсәм косагында
Мин һыйыныр урын булмаһын!..

Төшөрәм иштәрәмә

Мөхәббәт тураһында баллада

Эй Мөхәббәт, кисерһәнә-
Уй самалы, ә тел шәт:
Ашығып һинең тарафка
Каты һүззәр әйттем шәт!..
Уйлап китһәң, иш китмәле:
Ғашиктар (шаһит хозай!)
Бер тамсы татың хақына
Мең ғазабыңа сызай...
Был-күнегелгән хәкикәт,
Йәшерен түгел сере:
Илаһи тәбиғәт үзе
Һинең аркала тере!

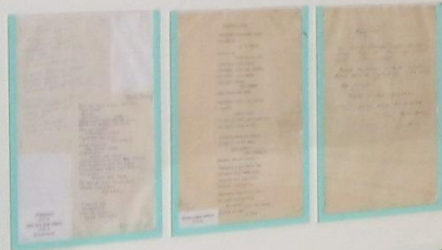
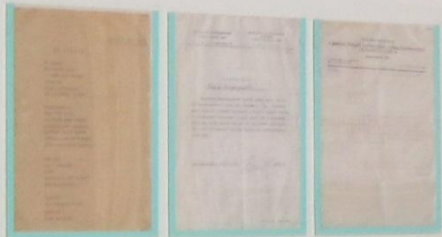

ӨЛГӨРМӨНЕК РЭХМЭТ ЭЙТЕРГЭ

" ИЫРЗАРЫМДА - НЭР НУЛЫШЫМ,
ИЫРЗАРЫМДА - БАР БУЛМЫШЫМ;
ХЭСРЭТЕМ ДЭ - ИЫРЗАРЫМДА,
НЭФРЭТЕМ ДЭ - ИЫРЗАРЫМДА,
ТЕРЭГЕМ ДЭ, ИӨРЭГЕМ ДЭ,
КЭРЭГЕМ ДЭ - ИЫРЗАРЫМДА!"

Ш. БИККОЛ

ШЭРИФ БИККОЛ
/1924 - 1995/

" ... ТЫНГЫЛАРЗАН МЭХРУМ ШАГИР
ЙЭНЕ,
АЛЫЗ - ЯЛЫЗ КҮК АЙКАЙ, ЕР ГИЗЭ;
КҮМЕРЗЭРЕ ХҮНГЭН КҮНЭЛДЭРЗЭ
УТ КАБЫЗА, УСАК ТЕРГЕЗЭ!
ЕРГЭ БАГА ШАГИР,
БАЛ КОРТОЛАЙ
ОСТОКТАРЗАН ЙЫЙЫП ТУЛДЭРЕН
ЗИРЭК РУХЫ
ЕЛ ЗАРЗАРЫН ТОЯ
БЫЛБЫЛДАРЗЫН АНЛАЙ
ТЕЛДЭРЕН ! "

Ш. БИККОЛ

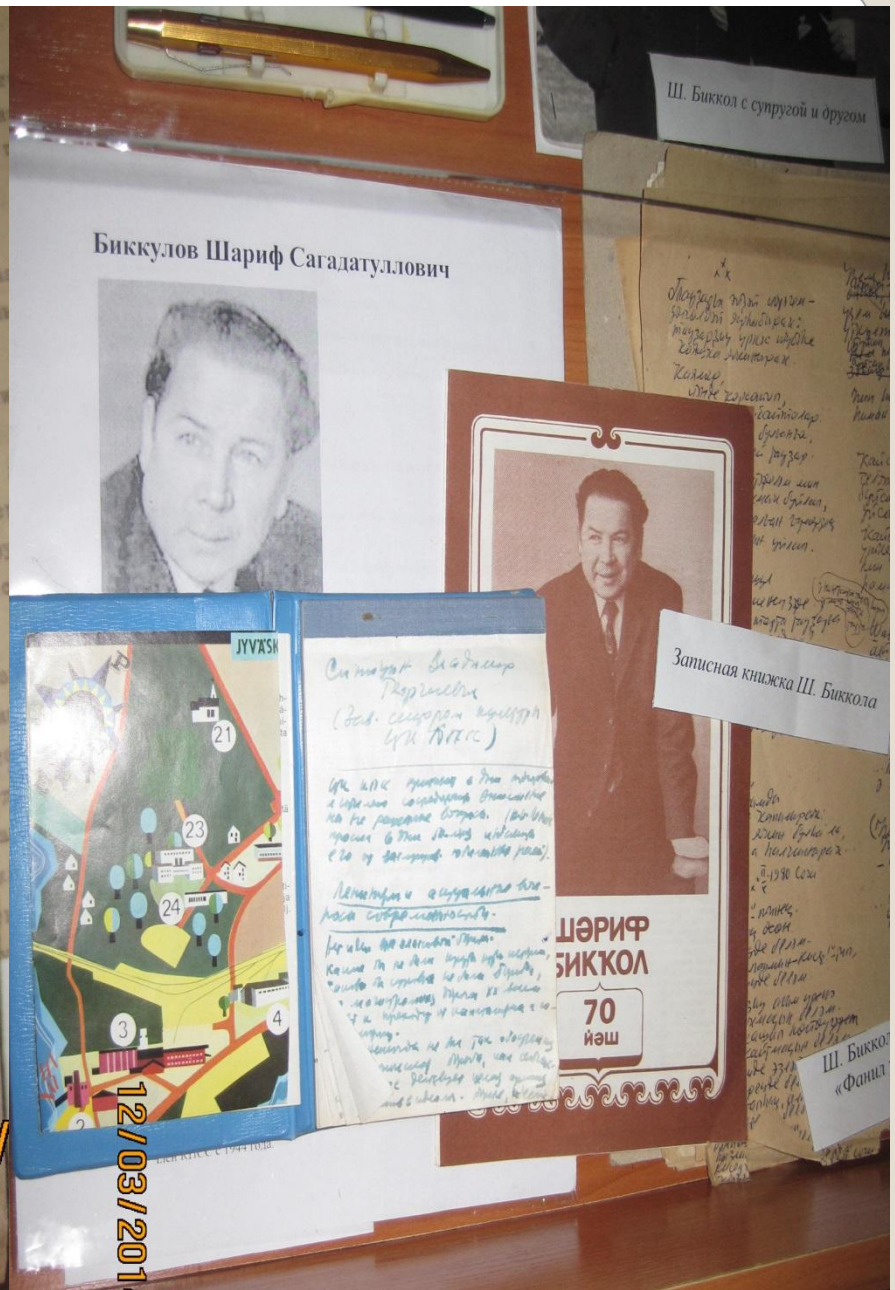
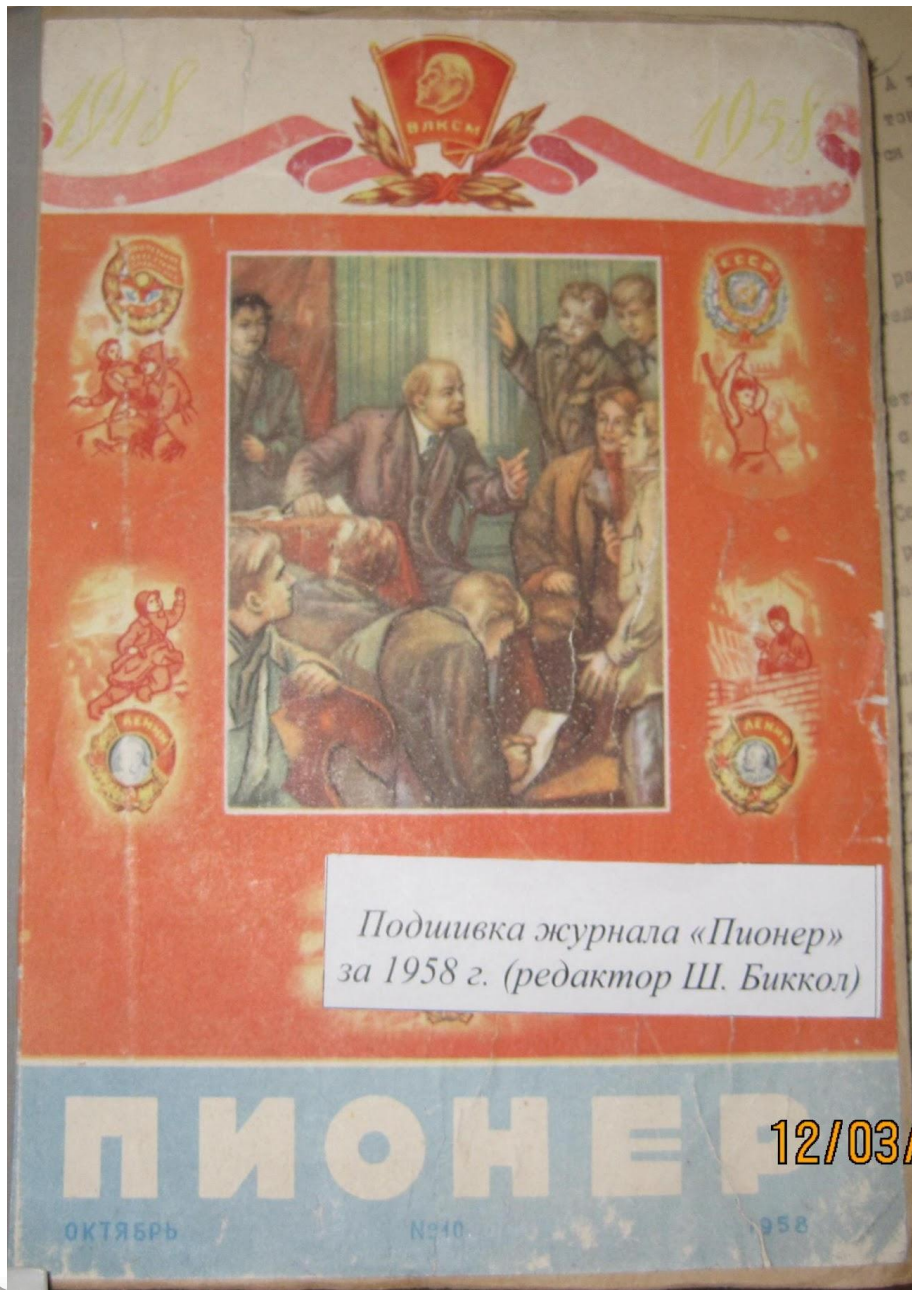

12/03/

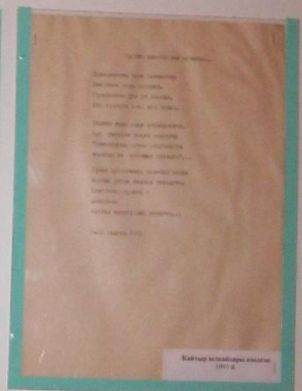
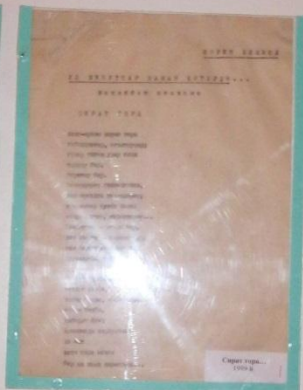
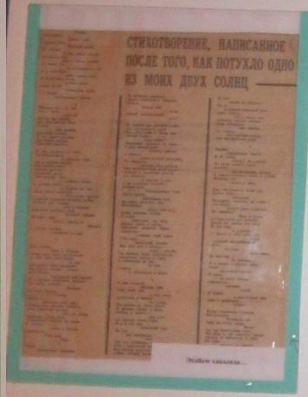
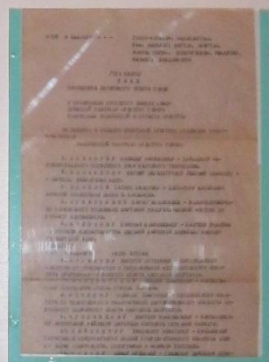
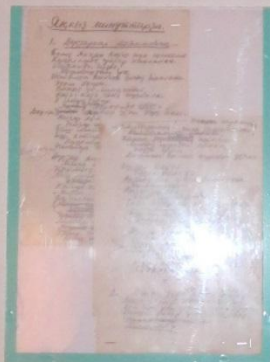
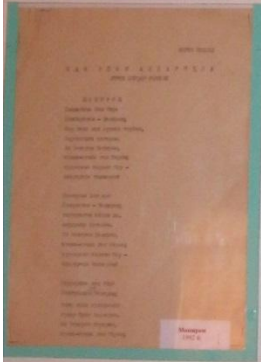
12/03/2011

БАШ ЭЙЭМ АЛДАРЫНДА

“ ҮЗЕҢ ГЕНЭ ТАҢДАР КАРШЫЛАҢАҢ,
КӨЗЗЭЙ МОНҢОУ БУЛЫР ЯЗЫҢ ДА:
ҒҮМЕР ҺУКМАКТАРЫН ҺҮТКЭН САКТА,
ЮЛДАШКЫНАҢ БУЛҢЫН ЯНЫНДА.”

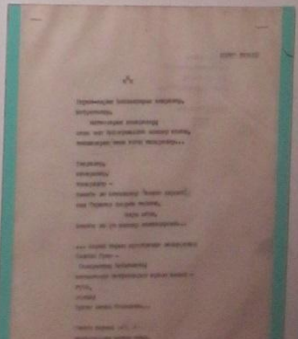
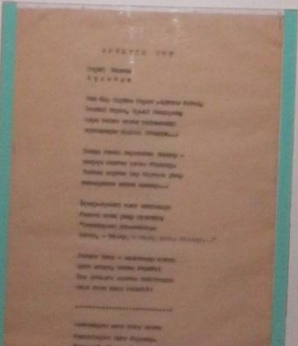
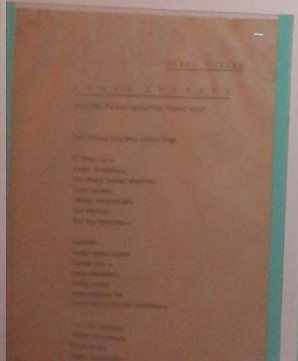
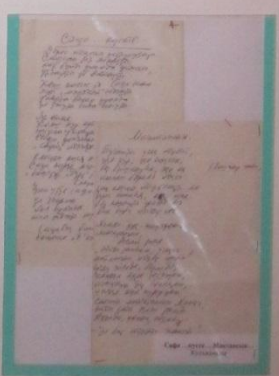
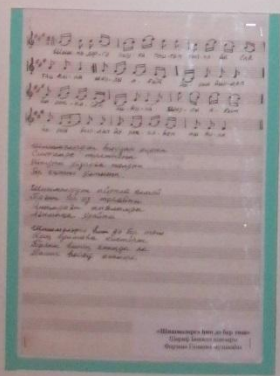
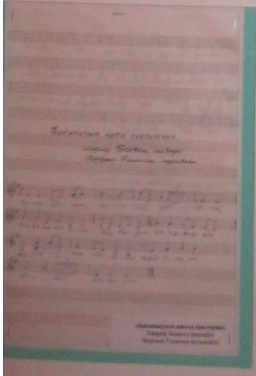
Ш. БИККОЛ

КУҢЕЛДӘРЕМ ҺӘР САК ҺАҒЫШЛЫ

“ ҮЗ ВАКЫТЫ ЕТКӘС
БЫЛ СИРАТТАН
ТӨС ТҮГЕЛДЕР КАСЫУ ИР-АТКА...
ТИК ШУНЫҢЫ ҮЗӘГЕМДЕ ӨЗӘ
ҺИН ИРТӘРӘК БАСТЫҢ СИРАТКА”

Ш. БИККОЛ

Судебная коллегия Верховного Суда СССР
 Президиум Верховного Суда СССР
 Судебная коллегия по уголовным делам
 Верховного Суда СССР

Имя: [Handwritten name]

ПРОКУРАТУРА
 Кировского района
 Кировского района

Имя: [Handwritten name]

Г.Род. [Handwritten date]

Шариф Биккол
 1930 г.

Место: [Handwritten location]

Прокуратура Кировского района

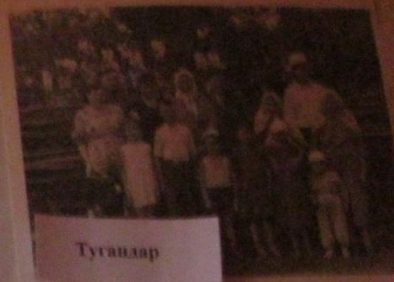

По существу рассуждения от [Handwritten name] сообщено, что по делу
 прокуратуры Кировского р-на г.Род. в предварительном заключении
 по факту смерти Занего сына Занего А.А. были отягчено в деле
 производства Ленинградского областного прокурора в колл. с.г. всех
 прокурору Кировского района.

С результатами расследования прокурор Кировского р-на [Handwritten name]

ПРОКУРОР БАШКИРСКОЙ АССР
 ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СОВЕТНИК ЮСТИЦИИ
 3 КЛАССА

М. ЖОВЛЕВ

Тукалар

хушланшы...

Айвар

Шариф
 Биккол
 БАШ
 ЭЙӘМ
 АЛДАРЫНЦ

УИТ. 4 1986. 4 2000. VI. 12

...и многолетний и добросовестный труд в народном просвещении заслуживают коллегам коллегам

...Вам почётное звание

«СЛУЖЕБНЫЙ ХОЗЯИН»

...и многолетний и добросовестный труд в народном просвещении заслуживают коллегам коллегам

...Вам почётное звание

«СЛУЖЕБНЫЙ ХОЗЯИН»

...и многолетний и добросовестный труд в народном просвещении заслуживают коллегам коллегам

...Вам почётное звание

«СЛУЖЕБНЫЙ ХОЗЯИН»

Илхам Шакиров менен орашылган

Биздин классыбыз менен.

Янаусу...

ВЕД ПИСАТЕЛЕЙ РСФСР

Искренний привет

Москва, 1970 г.

Handwritten notes and signatures on a piece of paper.

Кеңең сизге

КОРНЕЙ БИЧКОВ

КИСКИРИ АЛБАҢ ОҒУВ...

ДОНА, 2-БИРИНЧИ

35

ИЗВЕЩЕНИЕ СВЯЗИ С СЕБЯ

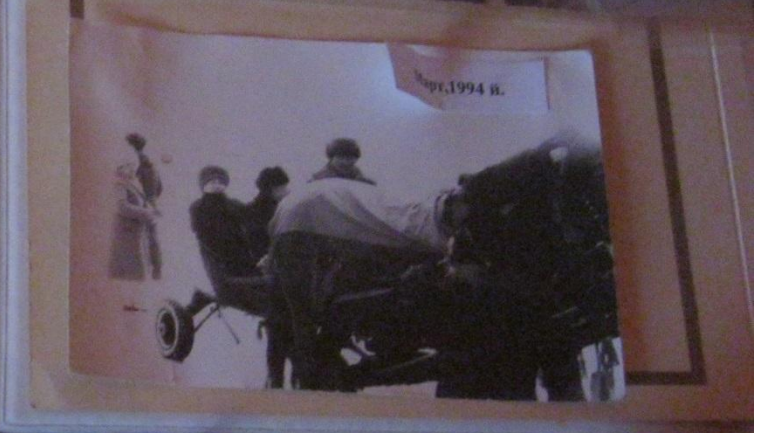
ТЕЛЕГРАММА

УЛ. С. УЛИЦА ЛЕНИНА ДОН

65-А ИВАРИТА 23 БИЧКОВУ

РАЙОН СИСЛАТУЛДЫВИЧУ

НОМЕР 49/201 35 21 1120

1994 й.

Handwritten text on a piece of paper, possibly a letter or a form, with some lines of text visible.

ӘЖІ ӘТТӘ-ХӘЖІКӘТ

